

vidualistische staatsopvatting slechts de uitdrukking was van „een hoop zielen op een stuk grond”.

Wat zien we thans echter voor onze oogen gebeuren?

De idee van den corporatieven staat en van het organisch kiesrecht is de leuze geworden in den strijd voor den zgn. integralen staat, en heeft haar verwezenlijking gevonden in de fascistische staatsstructuur van Italië. Ze bleek hier het middel bij uitnemendheid voor de doorvoering van een staatsabsolutisme, dat aan alle souvereiniteit in eigen kring den dood heeft gezworen.

De nieuwe corporatieve idee van den totalen staat roept het antieke heidensche staatsideaal weer tot nieuw leven. Een staatsideaal, door de zgn. organische gedachte gevoed, maar waarin het geheele maatschappelijk leven wordt opgezogen in den dienst van den staats-Leviathan.

Het is te verstaan, dat onze partij in het licht van deze nieuwe ontwikkeling der dingen zich opnieuw wil bezinnen over de vraag van 't organisch kiesrecht en dat een commissie is aangewezen, om dit punt nader onder oogen te zien.

Want zeker, er is een andere moderne strooming, de zgn. pluralistische of syndicalistische opvatting van den corporatieven staat, die de gedachte van het organisch kiesrecht even sterk propageert en evenmin als wij iets wil weten van den fascistischen machtsstaat.

Maar deze strooming is niet minder gevaarlijk dan de fascistische. Ja, de fascistische is voor een goed deel door haar heengegaan.

Mussolini was eertijds een aanhanger van Sorel's syndicalisme en is juist door het inzicht, dat het syndicalisme in zijn consequente doorvoering tot staats-ontbinding zou moeten voeren, tot de gedachte van den totalen, den integralen staat gekomen.

Wij willen een oogenblik deze beide moderne stroomingen in de zgn. organische staatsleer nader beschouwen.

De pluralistische uitwerking van de idee der organische representatie van het volk gelijkt bedriegelijk veel op Dr. Kuyper's leer van de volksvertegenwoordiging als uitdrukking van de geconcentreerde natie.